

CHJ - 1

Pokyn k jednotnému uplatňování procesních pravidel při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě a při realizaci následných opatření s touto kontrolou souvisejících (s komentářem)

Ministerstvo financí vydává na základě § 7 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, k jednotnému uplatňování procesních pravidel při výkonu veřejnosprávní kontroly na místě (dále jen "kontrola") a při realizaci následných opatření s touto kontrolou souvisejících, která jsou stanovena v § 12 až 24 zákona o finanční kontrole a základních procesních pravidel kontrolní činnosti stanovených v § 8 až 26 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "kontrolní řád") tento pokyn:

Čl. 1

Účel, obsah a určení pokynu

1. Pro rychlejší a snadnější orientaci kontrolních orgánů pokyn uvádí souhrnně procesní pravidla obsažená v části druhé, hlava II. zákona o finanční kontrole a v kontrolním řádu.
2. Pokyn je určen kontrolním orgánům vymezeným v § 2 odst. c) a § 7 až 10 zákona o finanční kontrole; ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o finanční kontrole je pokyn určen rovněž územním finančním orgánům, které podle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, vykonávají finanční kontroly.
3. Přílohu pokynu tvoří některé doporučené vzory písemností používaných při kontrole a při následných opatřeních s touto kontrolou souvisejících.
4. Tento pokyn se nepoužije na výkon auditu na základě přímo použitelných předpisů Evropských společenství podle ustanovení § 13a zákona o finanční kontrole.

Čl. 2

Pověření kontrolujících k výkonu kontroly a omezení rozsahu oprávnění kontrolních orgánů

1. Kontrolní orgán vykonává kontrolu prostřednictvím kontrolujících, které k tomu podle § 9 kontrolního řádu písemně pověří.
2. Kontrolujícími se rozumí zaměstnanci kontrolního orgánu ve smyslu § 9 a následujících kontrolního řádu, zaměstnanec kontrolního orgánu ve smyslu § 13 odst. 2 zákona o finanční kontrole a přizvaná osoba ve smyslu § 16 zákona o finanční kontrole. Přizvanou osobou se podle § 16 odst. 2 zákona o finanční kontrole rozumí další osoba, například znalec, tlumočník nebo odborný expert, která může být kontrolním orgánem přizvána při kontrole v zájmu odborného posouzení věci.
3. Podle § 16 odst. 2 a 3 zákona o finanční kontrole je kontrolní orgán při výběru přizvané osoby povinen dbát práv a právem chráněných zájmů kontrolované osoby. Za výběr přizvané osoby odpovídá vedoucí kontrolního orgánu nebo jím pověřený zaměstnanec, který vystaví přizvané osobě pověření

v potřebném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu. Současně zajistí poučení přizvané osoby o jejích právech a povinnostech při účasti na kontrole.

4. Kontrolujícím je omezen rozsah kontrolních oprávnění stanovených zákonem o finanční kontrole a kontrolním řádem při výkonu kontroly u právnické nebo fyzické osoby, která je žadatelem o veřejnou finanční podporu nebo jejím příjemcem, a to na míru nezbytnou ke splnění účelu této kontroly.¹⁾

¹⁾ *Srovnej § 13 odst. 2 zákona o finanční kontrole a § 11 kontrolního řádu.*

Čl. 3 **Zahájení kontroly**

1. Kontrolní orgán zajistí výkon kontroly (§ 8 odst. 1 kontrolního řádu)
 - a. z vlastního podnětu,
 - b. na základě dožádání orgánů oprávněných k tomu zvláštními zákony,²⁾
 - c. v dalších případech, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis³⁾ nebo mezinárodní smlouva.
2. Výkonem kontroly z vlastního podnětu kontrolního orgánu se rozumí kontrola vykonávaná u kontrolovaných osob na základě obecné povinnosti uložené zákonem o finanční kontrole v rámci příslušného plánovacího dokumentu nebo operativně zařazených kontrolních akcí.
3. Kontrolující oznámí podle § 12 odst. 2 písm. a) kontrolního řádu zahájení kontroly kontrolované osobě. Forma oznámení není zákonem stanovena. Zejména z důvodu zajištění podmínek pro hospodárný, efektivní a účelný výkon kontroly se doporučuje oznámit zahájení kontroly předem, konkrétně oznamovacím dopisem (vzor č. 1).
4. Vyžaduje-li to splnění účelu kontroly, může kontrolní orgán oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly nejpozději v den jejího zahájení.
5. Kontrola je podle § 14 odst. 1 zákona o finanční kontrole zahájena předložením písemného pověření kontrolního orgánu kontrolované osobě.
6. Náležitosti písemného pověření nejsou v zákoně o finanční kontrole ani v kontrolním řádu výslovně upraveny. Proto se doporučuje zejména uvádět označení kontrolního orgánu, kontrolované osoby, předmětu kontroly, datum vystavení pověření, jména kontrolujících, čísla služebních průkazů k prokázání příslušnosti ke kontrolnímu orgánu, razítko kontrolního orgánu a podpis jeho vedoucího (vzor č. 3).

²⁾ *Například zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.*

³⁾ *Například zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.*

K čl. 3

Ustanovení § 14 odst. 1 zákona o finanční kontrole o zahájení kontroly a ustanovení § 15 zákona o finanční kontrole o ukončení kontroly stanoví hranici mezi kontrolním a následným stadiem realizace kontrolních zjištění. Výkon kontroly je jednou z

typických činností orgánů veřejné správy, ověřující jednak chování kontrolované osoby a jednak poznatky o fungování veřejné správy samotné. Probíhá ve dvou základních fázích, a to jako proces kontrolního zjišťování a následné reakce na kontrolní zjištění.

V tomto smyslu se odstraňují dosavadní sporné názory, týkající se zahájení kontroly odkazem na okamžik předložení písemného pověření kontrolujícího kontrolované osobě.

Obsahem ustanovení § 8 kontrolního řádu je taxativní výčet důvodů zahájení kontroly.

Podle ustanovení § 12 kontrolního řádu jsou kontrolující povinni "oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly". Postup kontrolujících je podřízen zásadě dodržení maximální míry šetření práv a právem chráněných zájmů kontrolované osoby. K zajištění právní jistoty kontrolovaných osob proto zákon vyžaduje oznámit jí termín zahájení kontroly.

V pokynu je uvedena možnost písemné formy oznámení o vykonání kontroly předem, a to především z důvodů, kdy to kontrolující považuje za potřebné pro hospodárný, efektivní a účelný výkon kontroly. Zajištění informovanosti kontrolované osoby v dostatečném předstihu umožňuje této osobě splnit povinnosti podle § 14 kontrolního řádu k vytvoření základních podmínek pro výkon kontroly, zejména v oblasti jejího materiálního a technického zabezpečení. Výjimku z uvedeného doporučení tvoří oznámení o vykonání kontroly v den zahájení kontroly současně s předložením písemných pověření kontrolujících. Tento postup zvolí kontrolující v případě, že informování kontrolované osoby předem by mohlo vést ke zmaření účelu kontroly. Časové dispozice k oznámení o vykonání kontroly kontrolované osobě je oprávněn určit kontrolní orgán na základě konkrétních cílů a předmětu kontroly (například náhlé inventury skladových zásob nebo pokladní hotovosti).

Čl. 4

Vyloučení střetu zájmu

1. Kontrolu nesmí vykonávat kontrolující, u něhož je ve smyslu § 10 odst. 1 kontrolního řádu důvodná pochybnost o jeho nepodjatosti se zřetelem na jeho vztah ke kontrolované osobě nebo k předmětu kontroly.
2. Důvodem zákazu podle bodu 1 je vyloučení střetu veřejného zájmu se zájmy osobními ve vzájemných vztazích mezi kontrolujícími a kontrolovanou osobou. Vedoucí kontrolního orgánu je podle § 12 zákona o finanční kontrole povinen zajistit, aby kontrolující, ani osoby jemu blízké nebyly ke kontrolované osobě nebo k předmětu této kontroly v právním nebo jiném vztahu, který vzbuzuje důvodné pochybnosti o objektivnosti jeho výkonu.
3. Osobou blízkou se rozumí podle § 116 občanského zákoníku
 - a. příbuzný v řadě přímé,
 - b. sourozenec a manžel,
 - c. jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.
4. Kontrolující je podle § 10 odst. 2 kontrolního řádu povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to svému nadřízenému. Forma oznámení není zákonem stanovena. Pokud je

oznámení učiněno kontrolujícím ústně, doporučuje se, aby nadřízený o této skutečnosti zajistil pořízení písemného záznamu.

5. Kontrolovaná osoba oznámí podle § 10 odst. 3 kontrolního řádu kontrolnímu orgánu skutečnosti nasvědčující podjatosti kontrolujícího, jakmile se o těchto skutečnostech dozví. Forma oznámení není zákonem stanovena. Pokud je oznámení učiněno kontrolovanou osobou ústně, doporučuje se kontrolnímu orgánu pořídit o ústním oznámení kontrolované osoby písemný záznam. O podjatosti kontrolujícího rozhodne podle § 10 odst. 4 kontrolního řádu vedoucí kontrolního orgánu nebo jím pověřený zaměstnanec bez zbytečného odkladu, přičemž se doporučuje v zájmu jeho právní jistoty a právní jistoty kontrolované osoby písemná forma tohoto rozhodnutí. Proti rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu o podjatosti nelze podle § 10 odst. 6 kontrolního řádu podat samostatné odvolání (vzor č. 4).
6. Kontrolující podle § 10 odst. 5 kontrolního řádu činí do rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu o podjatosti pouze úkony, které nesnesou odkladu.

K čl. 4

V zájmu objektivitý prováděné kontroly a zajištění právní jistoty kontrolované osoby je nezbytné, aby se na kontrole nepodílely osoby, u nichž hrozí střet veřejného a osobního zájmu. Podle této zásady nesmí být kontrolující ani osoby jemu blízké v právním či jiném vztahu ke kontrolované osobě nebo předmětu kontroly, který by vzbuzoval pochybnosti o objektivnosti kontroly.

Procesní právní předpisy vymezují důvody vyloučení pouze v obecné poloze. Stanoví povinnost kontrolujících oznámit nadřízenému zaměstnanci skutečnosti, které nasvědčují jeho podjatosti, a umožňují vznést námitku podjatosti kontrolované osobě. Skutečnosti vedoucí k vyloučení kontrolujícího je třeba oznámit neprodleně, kdykoliv v průběhu výkonu kontroly, jakmile se o těchto skutečnostech kontrolující nebo kontrolovaná osoba dozví.

Rozhodnutí o vyloučení kontrolujícího přísluší vedoucímu kontrolního orgánu a nelze se proti němu odvolat.

Pokyn doporučuje pro rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu o vyloučení kontrolujícího písemnou formu. Kontrolní řád nepředepisuje formu oznámení o důvodných pochybnostech, o nepodjatosti kontrolujícího tomuto pracovníkovi ani kontrolované osobě. Je proto možno učinit je i ústně. V souladu s mezinárodně uznávanými standardy o potřebě dokumentovat každou relevantní událost se doporučuje kontrolnímu orgánu v případech ústního oznámení pořídit o této skutečnosti písemný záznam.

Čl. 5

Oprávnění kontrolujících

1. Splní-li kontrolující při zahájení kontroly povinnost předložit kontrolované osobě písemné pověření, je při jejím výkonu oprávněn
 - a. vstupovat podle § 11 odst. a) kontrolního řádu do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolované osoby, pokud to souvisí s předmětem kontroly, přičemž nedotknutelnost obydlí je zaručena,⁴⁾
 - b. požadovat podle § 11 odst. b) kontrolního řádu na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady

- a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží (dále jen "doklady"),
- c. seznamovat se podle § 11 odst. c) kontrolního řádu s utajovanými skutečnostmi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto skutečností, vydaným podle zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů,
 - d. požadovat podle § 11 odst. d) kontrolního řádu na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech (vzor č. 5),
 - e. zajišťovat podle § 11 odst. e) kontrolního řádu v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů (vzor č. 6),
 - f. požadovat podle § 11 odst. f) kontrolního řádu, aby kontrolované osoby podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků,
 - g. ukládat podle § 11 odst. g) kontrolního řádu v případech stanovených tímto kontrolním řádem pořádkové pokuty,
 - h. používat podle § 11 odst. h) kontrolního řádu telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.
2. Kontrolující jsou v rozsahu písemného pověření kontrolního orgánu k výkonu kontroly dále oprávněni
- a. vyžádat si podle § 13 odst. 3 a 4 zákona o finanční kontrole u osoby povinné spolupůsobit při výkonu kontroly doklady o dodávkách zboží nebo služeb hrazených z veřejných výdajů nebo z veřejné finanční podpory, zjistí-li v příslušných souvztažných dokladech u kontrolované osoby nesrovnalosti,
 - b. seznamovat se s osobními údaji a dále s nimi nakládat v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech, ve znění pozdějších předpisů,
 - c. vyžádat si podle § 14 odst. 2 zákona o finanční kontrole u kontrolované osoby předložení výsledků předchozích kontrol, které mají vztah k předmětu vykonávané kontroly.

4) Článek 12 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod vyhlášené usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

K čl. 5

Doporučení pokynu k dodržování oprávnění kontrolujících má vytvořit podmínky pro řádný výkon kontroly a spolu s ustanoveními donucovací povahy i zajištění podmínek pro zabránění případné snahy kontrolované osoby mařit účel kontroly.

Oprávnění kontrolujících podle bodu 1 písm. (a) a povinnost kontrolované osoby toto strpět je základním předpokladem pro vykonání kontroly. Toto oprávnění má dvě omezení. Aby kontrolující mohl toto právo využít, musí jít o prostory bezprostředně související s předmětem kontroly. Současně musí respektovat ústavní právo na nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod. V tomto smyslu jsou zásahy do obydlí kontrolním řádem výslovně vyloučeny. Zákon

o finanční kontrole ani kontrolní řád nedovoluje zásahy do obydlí bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí, a to i přes skutečnost, že toto obydlí je užíváno také pro podnikání nebo provozování jiné hospodářské činnosti. Doporučuje se, aby kontrolující v kontrolním postupu s ohledem na časový průběh kontroly a na konkrétní okolnosti spočívající zejména v reálných možnostech kontrolované osoby stanovil lhůtu, ve které musí kontrolovaná osoba požadované doklady předložit.

Oprávnění kontrolujících podle bodu 1 písm. (b) k vyžádání dokladů je nezbytné k prokazování kontrolních zjištění, která se o tyto doklady podle § 15 odst. 2 kontrolního řádu opírají.

V bodu 1 písm. (c) jsou stanovena režimová opatření k seznamování se s informacemi včetně dokladů a k nakládání s těmito informacemi a doklady, které jsou předmětem utajovaných skutečností.

V zájmu rychlého a úsporného průběhu kontroly jsou kontrolující oprávněni podle bodu 1 písm. (d) požadovat informace o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech od kontrolované osoby. Lze předpokládat, že takové informace nebude ve všech případech moci sdělit osoba oprávněná jednat za kontrolovanou osobu v potřebném rozsahu, neboť je nebude znát. Její povinnosti však bude podle § 14 kontrolního řádu poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolujících, například zajistit zbavení mlčenlivosti zaměstnance k poskytnutí podrobných informací kontrolujícímu. Tento postup je plně v souladu se zásadou, podle které kontrolní orgán nezasahuje do řídicí činnosti kontrolované osoby.

Odmítne-li fyzická osoba splnit povinnost poskytnout informace v případech, že by ohrozila bezpečnost života nebo zdraví osob, nebo by porušila zákonem výslovně uloženou povinnost mlčenlivosti, anebo by jejím splněním uvedla sebe nebo osoby blízké v nebezpečí postihu za přešůpek nebo trestný čin, nelze informaci vymáhat prostřednictvím pořádkové pokuty podle § 19 kontrolního řádu.

Zpravidla před použitím opatření sankční povahy podle § 19 kontrolního řádu, § 17 a § 20 zákona o finanční kontrole upozorní kontrolující fyzickou osobu nebo na jeho návrh kontrolní orgán upozorní kontrolovanou osobu, aby se zdrželi veškeré činnosti, která by mohla ohrozit řádný průběh kontroly.

Za odůvodněné případy při přijímání nezbytných opatření k zajištění dokladů nebo jejich částí v případech podle bodu 1 písm. (e) se považují zejména případy, kdy u kontrolované osoby hrozí jejich ztráta, zničení, poškození nebo zneužití (odcizení, znehodnocení nebo pozměnění originálů dokladů). Je na uvážení kontrolujícího, zda konkrétní okolnosti vedou k takovému rozhodnutí. Jako opatření připadá v úvahu odebrání dokladů kontrolované osobě proti písemnému potvrzení.

Oprávnění kontrolujících požadovat podle bodu 1 písm. (f), aby kontrolovaná osoba předložila zprávu o odstranění zjištěných nedostatků a stanovit přiměřenou lhůtu k podání této zprávy je součástí právní úpravy vztahů v § 18 až 20 zákona o finanční kontrole.

Oprávnění použít podle bodu 1 písm. (h) telekomunikační zařízení kontrolované osoby v zájmu zajištění kontroly je vymezeno obecně. Požadavky kontrolujících však nesmí být zřejmě nepřiměřené možnostem kontrolované osoby a potřebám kontroly.

Oprávnění kontrolujících podle bodu 2 písm. (a) provést tzv. křížovou kontrolou souvztažných dokladů o realizaci obchodního vztahu u dodavatele zboží nebo služeb financovaných z veřejné finanční podpory v případě nesrovnalostí předmětných dokladů u kontrolované osoby je možné využít pouze v rozsahu nezbytném k ověření příslušné operace.

Čl. 6 Povinnosti kontrolujících

1. Kontrolující jsou při výkonu kontroly povinni zjistit skutečný stav věci. Kontrolní zjištění je podle § 12 odst. 1 kontrolního řádu povinen prokázat doklady. Dále je podle § 12 odst. 2 kontrolního řádu povinen
 - a. oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly a předložit písemné pověření k jejímu provedení spolu se služebními průkazy,
 - b. šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob,
 - c. předat neprodleně převzaté doklady kontrolované osobě, pominou-li důvody jejich převzetí,
 - d. zajistit řádnou ochranu odebraných originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití,
 - e. pořizovat o výsledcích kontroly protokol,
 - f. zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu kontroly a nezneužít těchto skutečností.
2. Kontrolujícího může podle § 13 kontrolního řádu zbavit povinnosti mlčenlivosti uvedené v bodu 1 písm. (f) ten, v jehož zájmu tuto povinnost má, nebo ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu. Tímto ustanovením není dotčena povinnost oznamovat skutečnosti orgánům příslušným podle zvláštního právního předpisu, například podle zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů nebo podle zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
3. Kontrolující je podle § 16 kontrolního řádu povinen seznámit kontrolovanou osobu s obsahem protokolu a předat jí stejnopis protokolu.

K čl. 6

Povinnosti kontrolujících vyplývají z řady ustanovení zákona o finanční kontrole, zejména o použití kontrolních metod a uplatnění kontrolních postupů blíže specifikovaných vyhláškou č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon o finanční kontrole. Hlavním požadavkem je objektivita a úplnost kontrolních zjištění odpovídající skutečnému stavu věci, a to při dodržení největší možné míry respektu k právům a právem chráněným zájmům kontrolované osoby. Doklady, o které se kontrolní zjištění opírají, musí splňovat takové požadavky, aby jejich důkazní hodnota byla nezpochybnitelná. V zákoně o finanční kontrole a v kontrolním řádu jsou obsaženy četné pojistky, například pro vyloučení možné podjatosti, možnosti vydírání a zamezení střetu zájmů.

K zajištění právní jistoty kontrolované osoby jsou kontrolní orgány nebo jím pověřené kontrolující povinni nejpozději v den zahájení kontroly oznámit kontrolované osobě její vykonání včetně splnění povinnosti předložit písemného pověření.

Kontrolující mají povinnost podle § 12 odst. 2 písm. b) a c) kontrolního řádu převzaté doklady řádně ochraňovat před jejich odcizením, znehodnocením nebo pozměněním a zajistit rovněž, aby nedošlo k jejich zpřístupnění nepovolaným osobám. Kontrolující si v rámci plnění těchto povinností ponechávají převzaté doklady na dobu nezbytně nutnou. Jakmile pominou důvody pro uvedená opatření, vrátí je bezodkladně kontrolované osobě, která jejich vrácení písemně potvrdí.

Povinností kontrolujícího je pořizovat o výsledku vykonané kontroly protokol, pro který § 15 kontrolního řádu stanoví písemnou formu, jeho náležitosti a další nakládání s ním.

Kontrolujícím je stanovena povinnost mlčenlivosti o všech skutečnostech, o kterých se při výkonu kontroly nebo v souvislosti s ní dozvěděl. Stejně tak kontrolující nesmí svých vědomostí o uvedených skutečnostech zneužít k újmě kontrolované osoby. Zbavit kontrolující mlčenlivosti může sama kontrolovaná osoba, v jejímž zájmu tuto povinnost mají. Vyžaduje-li to veřejný zájem, rozhodne o zproštění této povinnosti vedoucí kontrolního orgánu.

Splnění povinnosti kontrolujících seznámit kontrolovanou osobu s obsahem protokolu a předat jeho stejnopis proti podpisu neznamená, že kontrolovaná osoba, která převzetí a seznámení s protokolem svým podpisem potvrdila, s jeho obsahem souhlasí. V této souvislosti je relevantní uvedení data seznámení kontrolované osoby s obsahem protokolu, neboť od tohoto dne běží lhůta k podání námitek podle § 17 kontrolního řádu (viz poznámka k tomuto ustanovení).

Čl. 7

Spolupráce v oblasti kontroly

1. Orgány veřejné správy ve smyslu § 23 zákona o finanční kontrole vzájemně spolupracují při zajišťování finanční kontroly ve veřejné správě. Při této spolupráci orgány veřejné správy
 - a. předávají jako kontrolní orgány ve smyslu § 18 odst. 2 zákona o finanční kontrole svá kontrolní zjištění těm orgánům veřejné správy, které jsou oprávněny uložit kontrolovaným osobám opatření k nápravě⁵⁾. V takovém případě se na orgány veřejné správy a jejich zaměstnance vztahuje povinnost mlčenlivosti nebo zvláštního právního předpisu například zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - b. jsou povinny podle § 19 odst. 1 zákona o finanční kontrole, jako orgány oprávněné uložit kontrolované osobě opatření k nápravě, informovat písemně kontrolní orgán o jejich uložení a o jejich splnění, a to ve lhůtách do 3 měsíců od jejich uložení a splnění,
 - c. informují se vzájemně na základě vyžádání o programech a záměrech svých kontrol, o jejich výkonu a výsledcích, není-li to v rozporu se zvláštním právním předpisem, například zákonem č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - d. poskytují Nejvyššímu kontrolnímu úřadu na vyžádání informace uvedené pod písmenem c) pro zpracování plánu jeho kontrolní činnosti,
 - e. jsou podle § 21 kontrolního řádu povinny v případech, kdy provádí u téže kontrolované osoby kontrolní činnost více kontrolních orgánů, vzájemně spolupracovat a postupovat tak, aby co nejvíce šetřily práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob,
 - f. poskytují jako kontrolní orgány podle § 23 kontrolního řádu ústředním orgánům státní správy České republiky na požádání výsledky své kontroly; na pracovníky těchto orgánů se v tom případě vztahují přiměřeně ustanovení § 12 odst. 2 písm. f) a § 13 kontrolního řádu,

- přičemž zbavit mlčenlivosti je může též vedoucí příslušného ústředního orgánu státní správy,
- g. oznamují jako kontrolní orgány podle § 24 kontrolního řádu orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly (vzor č. 7),
 - h. činí podnět podle § 25 kontrolního řádu u příslušných státních orgánů, pokud jako kontrolní orgány v souvislosti s výkonem kontroly zjistí potřebu změnit, popřípadě zrušit platné právní předpisy,
 - i. předkládají podle § 22 zákona o finanční kontrole roční zprávy o výsledcích finanční kontroly příslušným orgánům veřejné správy.
2. Je-li u orgánu veřejné správy vyžádána mezinárodními organizacemi za podmínek stanovených v § 24 zákona o finanční kontrole spolupráce při finanční kontrole, je obsah spolupráce v této oblasti vymezen tím, že
- a. dožádané orgány jsou v případě vyžádání výkonu kontroly povinny tomuto požadavku vyhovět,
 - b. dotčené orgány se vzájemně informují o předmětu, účelu a výsledku finanční kontroly, koordinují její výkon a postupují při finanční kontrole ve vzájemné součinnosti,
 - c. orgány veřejné správy jako kontrolované osoby a osoby povinné spolupůsobit při kontrole jsou povinny v případech, kdy u nich vykonávají mezinárodní organizace svými kontrolními orgány nebo určenými zmocněnci finanční kontrolu v rozsahu a za podmínek, které stanoví mezinárodní smlouva nebo v případech uvedených pod písmenem a) výkon finanční kontroly umožnit,
 - d. příslušné orgány veřejné správy České republiky jsou oprávněny, umožňuje-li to mezinárodní smlouva, požadovat od mezinárodních organizací zprávy o jimi provedených kontrolách,
 - e. orgány veřejné správy jsou povinny předat Ministerstvu financí informace o finančních kontrolách a jejich výsledcích, které poskytly mezinárodním organizacím na základě jejich vyžádání.

⁵⁾ Srovnej shodné pravidlo v § 22 kontrolního řádu, které stanoví "kontrolní orgány předávají své zjištění o nedostacích příslušným orgánům, které ve své působnosti činí opatření k nápravě zjištěného stavu."

K čl. 7

V případech uvedených v bodu 1 písm. (a), kdy kontrolní orgán není oprávněn přímo zjednat nápravu zjištěných nedostatků, a nemůže přímo přikázat kontrolované osobě zjednání nápravy odstraněním závadného stavu, neboť je k tomu příslušný na základě zvláštního právního předpisu jiný orgán veřejné správy, postoupí kontrolní orgán své zjištění tomuto orgánu. Orgán veřejné správy, který je oprávněn uložit kontrolované osobě opatření k nápravě, je povinen písemně informovat kontrolní orgán o jejich uložení a o jejich splnění, a to ve lhůtách do 3 měsíců od jejich uložení nebo splnění (srovnej též čl. 16 bod 1 písm. (c) a bod 2 pokynu). Zmíněný postup je nutno odlišit od postupu uvedeného pod bodem 1 písm. (g), kde je zvláště zdůrazněna oznamovací povinnost kontrolních orgánů vůči orgánům činným v trestním řízení v těch případech, kdy z kontrolních zjištění vyplývá podezření ze spáchání trestného činu. Oznámení podezření ze spáchání trestného činu je nutno podat neprodleně po jeho zjištění. Pokud tyto orgány požadují další součinnost (např. v zájmu zamezení ničení

dokumentů, pozměňování dokumentů, ovlivňování svědků) je nutno tomuto požadavku, pokud to nenaruší závažným způsobem průběh kontroly, vyhovět.

Pokud vznikne situace, uvedená v bodu 1 písm. (e), tj. u jedné kontrolované osoby se při výkonu kontroly sejde více kontrolních orgánů, je pro tyto orgány kontrolním řádem stanovena obecná povinnost při kontrole spolupracovat. Tato povinnost je uložena v zájmu kontrolovaných osob, aby bylo co nejvíce šetřeno jejich práv a právem chráněných zájmů a i v zájmu zabránění duplicitám, hospodárnosti kontroly a účinného prosazování nápravy.

Spolupráce mezi kontrolními orgány je žádoucí nejen z výše uvedených důvodů, ale i pro zkvalitnění práce kontrolních orgánů a zvýšení účinnosti celého systému finanční kontroly veřejné správy. Výsledky, které na požádání poskytnou kontrolní orgány ústředním orgánům veřejné správy, jsou jedním z prostředků, na základě kterých mohou být kontrolní poznatky zevšeobecněny, vyhodnoceny a mohou se stát podnětem pro opatření obecné povahy. Tento požadavek může být ústředním orgánem státní správy ve směru ke kontrolnímu orgánu vznesen operativně vedle úpravy zákonné zpravodajské povinnosti orgánů veřejné správy podle § 22 zákona o finanční kontrole.

V případě, že kontrolní orgány zjistí potřebu změny platného právního řádu, případně nedostatky v aplikaci právních předpisů, mají stanovenou povinnost upozornit na tyto skutečnosti příslušné státní orgány.

Podle článku 84 odst. 2 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé (viz Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 7/1995 Sb.) se uvedené strany zavázaly, že budou spolupracovat s cílem rozvíjet účinné kontrolní systémy v České republice podle standardních metod a postupů uplatňovaných v Evropských společenstvích. V tomto smyslu a na základě dalších mezinárodních smluv musí být oprávněným mezinárodním organizacím umožněno provádění kontrol sledujících finanční zájmy těchto organizací na území České republiky. Jedná se především o kontroly vykonávané příslušnými orgány Evropské unie v souvislosti s poskytnutím finančních prostředků v rámci dohodnutých programů a projektů.

Kontrolní orgány České republiky a kontrolní orgány oprávněných mezinárodních organizací se vzájemně informují o předmětu a účelu svých kontrol, koordinují jejich provádění a při konkrétních kontrolních akcích postupují ve vzájemné součinnosti včetně technické pomoci. V případech, kdy kontrolní orgány mezinárodních organizací odhalí závažné nedostatky nebo ohrožení společných finančních zájmů, předávají svá zjištění příslušným orgánům České republiky k přijetí potřebných opatření. To se týká nesrovnalostí, zejména korupce, podvodů a jiných nežádoucích jevů ze strany tuzemských uživatelů poskytnutých zahraničních prostředků.

Čl. 8

Pořádkové pokuty

1. Ukládání pořádkových pokut se řídí podle § 19 kontrolního řádu, který stanoví tato pravidla
 - a. fyzické osobě, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost podle § 14 kontrolního řádu, může kontrolní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč (vzor č. 9),

- b. pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolujícím. Úhrn takto uložených pořádkových pokut nesmí přesáhnout částku 200 000 Kč,
 - c. pořádkové pokuty lze uložit do jednoho roku ode dne kdy kontrolní orgán nesplnění povinnosti zjistil.
2. Vybírání pořádkových pokut se řídí podle § 21 zákona o finanční kontrole, který stanoví tato pravidla
- a. v řízení o uložení pořádkových pokut se postupuje podle správního řádu,⁶⁾
 - b. pořádkové pokuty uložené podle kontrolního řádu vybírají a vymáhají kontrolní orgány, které je uložily,⁷⁾
 - c. pořádkové pokuty jsou příjmem rozpočtu toho orgánu, který je uložil; uloží-li je kontrolní orgán financovaný ze státního rozpočtu, jsou tyto pokuty příjmem státního rozpočtu.⁸⁾

⁶⁾ Srovnej shodné pravidlo v § 26 kontrolního řádu, které stanoví: "Pro řízení podle tohoto zákona platí s výjimkou § 18 tohoto zákona, správní řád.

⁷⁾ Srovnej shodné pravidlo v § 19 odst. 5) kontrolního řádu, které stanoví: "Pokuty vymáhá orgán, který je uložil".

⁸⁾ Srovnej shodné pravidlo v § 19 odst. 4) kontrolního řádu, které stanoví: "Pořádkové pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky. Pořádkové pokuty, které jako kontrolní orgán uložila obec, jsou příjmem obce."

K čl. 8

Ustanovení o pořádkové pokutě je krajním prostředkem kontrolního orgánu, který má zajistit nerušený průběh kontroly a zamezit bezdůvodným průtahům bránícím hospodárnému a efektivnímu průběhu kontroly nebo maření jejího výkonu. Aby byl tento účel splněn, je nezbytné bezprostřední působení tohoto sankčního prostředku.

Pořádkové pokuty se ukládají těm fyzickým osobám, které v souvislosti s výkonem kontroly svým jednáním způsobily, že kontrolovaná osoba nesplnila některou z jejích zákonných povinností.

Stanovení výše pořádkové pokuty závisí na závažnosti jednání konkrétní fyzické osoby a je v pravomoci kontrolního orgánu.

Při ukládání pořádkových pokut se postupuje podle zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. Správní řád ukládá, aby účastník řízení byl seznámen s tím, že správní řízení je zahájeno. To vyžaduje učinit vůči osobě, které bude pořádková pokuta uložena, první úkon, tzn. sdělit jí, že se vůči ní zahajuje řízení o uložení pokuty. Předání tohoto sdělení uvedené osobě jako účastníkovi řízení je třeba zajistit přímo proti potvrzení o jeho převzetí, nebo doručit poštou do vlastních rukou.

Podkladem pro rozhodnutí o pořádkové pokutě bude zpravidla písemná, prokazatelně předaná žádost o poskytnutí součinnosti při kontrole ve smyslu § 14 kontrolního řádu. Jednoměsíční lhůta pro uložení pořádkové pokuty končí dnem, který se svým označením shoduje se dnem neposkytnutí součinnosti při kontrole. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta posledním dnem měsíce. Uplynutím této měsíční lhůty ztrácí

kontrolní orgán právo za toto konkrétní porušování povinnosti podle § 19 kontrolního řádu pořádkovou pokutu uložit. Při opakovaném neplnění povinnosti v nově stanovené lhůtě, lze uložit pořádkovou pokutu opakovaně. Výše takto uložených pořádkových pokut nesmí překročit 200 000 Kč.

Rozhodnutí kontrolního orgánu o uložení pořádkové pokuty musí mít náležitosti stanovené správním řádem, tj. výrok, odůvodnění a poučení o možnosti odvolání (vzor č.9)

Rozhodnutí musí být vydáno bez zbytečného odkladu, nejpozději však 30 dnů po oznámení zahájení řízení. Prodloužení této lhůty je možno za podmínek stanovených v ustanovení § 71 správního řádu.

Rozhodnutí musí být kontrolované osobě doručeno do vlastních rukou.

Odvolání proti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty může kontrolovaná osoba podat ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí kontrolního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. Odvolacím orgánem pro pořádkové pokuty uložené krajem nebo obcí je Ministerstvo vnitra.

Proti rozhodnutí ústředního orgánu státní správy o uložení pořádkové pokuty podle § 19 kontrolního řádu se nepodává odvolání, ale ve stejné lhůtě 15 dnů lze podat rozklad, o kterém rozhoduje vedoucí tohoto orgánu. Proti rozhodnutí o odvolání (rozkladu) se nelze dále odvolat. Rozhodnutí o odvolání nebo o rozkladu jsou přezkoumatelná pouze soudem.

Pořádkové pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky, pokud je uložil kontrolní orgán financovaný ze státního rozpočtu. Pro určení příjmu u kraje se užije analogie určení příjmu u obce podle ustanovení § 19 kontrolního řádu. V uvedených případech jsou pořádkové pokuty příjmem příslušných územních rozpočtů.

Čl. 9

Pokuta za maření kontroly

1. Ukládání pokut za maření kontroly se řídí podle § 17 zákona o finanční kontrole, který stanoví tato pravidla
 - a. pokud kontrolované osoby nezajistily ani v dodatečně stanovené lhůtě plnění povinností podle § 14 kontrolního řádu a nedosáhlo-li se toho ani opakovaným ukládáním pořádkových pokut fyzickým osobám podle § 19 kontrolního řádu, kontrolní orgány mohou uložit kontrolovaným osobám pokutu za maření kontroly až do výše 1 000 000 Kč (vzor č. 10),
 - b. při ukládání pokuty za maření kontroly se přihlíží k závažnosti, době trvání a následkům protiprávního jednání,
 - c. pokutu za maření kontroly lze uložit do 6 měsíců ode dne nesplnění povinnosti kontrolovanou osobou v dodatečně stanovené lhůtě.
2. Vybírání a vymáhání pokut za maření kontroly se řídí podle § 21 zákona o finanční kontrole, který stanoví pravidla uvedená v článku 8 bod 2 pokynu.

K čl. 9

Ustanovení o pokutě za maření kontroly je výjimečným opatřením, kdy se kontrolní orgán nemůže domoci u kontrolované osoby svého zákonem stanoveného oprávnění k vykonání kontroly. Jedná se o krajní případy, kdy kontrolovaná osoba neplní základní zákonem stanovené povinnosti (znemožnění přístupu do objektu, nepředloženi

dokladů apod.). Tímto jednáním maří vykonání kontroly. Motivem maření kontroly může být i získání času pro zakrytí nezákonných machinací nebo jiné trestné činnosti.

Tato úprava úzce souvisí s úpravou o ukládání pořádkových pokut fyzickým osobám, které způsobily, že kontrolovaná osoba nesplnila některou ze zákonem stanovených povinností, a to ani po opakovaném uložení pořádkové pokuty fyzické osobě, která vykonání kontroly znemožnila, aniž vedoucí kontrolované osoby zjednal nápravu. V takovém případě ukládání pořádkových pokut fyzické osobě nesplnilo účel zajistit nerušený průběh kontroly a zamezit bezdůvodným průtahům bránícím hospodárnému a efektivnímu průběhu kontroly s důsledkem bezprostředně hrozícího zmaření jejího výkonu. V tomto stadiu kontrolní orgán může přistoupit k vymáhání splnění povinnosti kontrolovanou osobou důraznějšími prostředky.

Výši pokuty za maření kontroly je nutno zdůvodnit závažností, dobou trvání a následky jejího protiprávního jednání.

Při ukládání pokut za maření kontroly se postupuje stejně jako v případech ukládání pořádkové pokuty podle správního řádu. Doporučení týkající se procesního postupu jsou uvedena v poznámce k článku 8 pokynu.

Čl. 10

Pokuty za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků

1. Ukládání pokut za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků se řídí podle § 20 zákona o finanční kontrole, který stanoví tato pravidla
 - a. v případě, že kontrolovaná osoba, která je povinna přijmout opatření k nápravě nedostatků, tato opatření nepřijala nebo je nesplnila v určených termínech, může jí kontrolní orgán uložit pokutu za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků až do výše 1 000 000 Kč (vzor č. 11),
 - b. pokutu za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků lze uložit do 6 měsíců ode dne, kdy se kontrolní orgán dozvěděl, že kontrolovaná osoba nepřijala nebo nesplnila přijatá opatření k nápravě nedostatků, avšak nejpozději do 3 let po ukončení kontroly.
2. Vybírání a vymáhání pokut za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků se řídí podle § 21 zákona o finanční kontrole, který stanoví pravidla uvedená v článku 8 bod 2 pokynu.

K čl. 10

V případech, kdy kontrolní orgán zjistí, že kontrolovaná osoba opatření k nápravě zjištěných nedostatků nepřijala, nebo toto opatření nesplnila v závazných termínech, je oprávněn ji pokutovat až do výše 1 000 000 Kč. K tomuto opatření přistoupí zpravidla na základě kontrolních zjištění při následné kontrole, která spolehlivě prokazuje, že kontrolovaná osoba nepřijala účinná opatření k nápravě, nebo je neplní. Rozhodujícím hlediskem při stanovení výše pokuty je vždy míra negativního dopadu nečinnosti kontrolované osoby na plnění úkolů veřejné správy.

Subjektivní lhůta pro uložení této pokuty činí 6 měsíců ode dne zjištění nesplnění povinnosti k přijetí opatření k nápravě nedostatků nebo jejich neplnění a objektivní lhůta je stanovena na 3 roky po ukončení kontroly.

Při ukládání pokuty za nepřijetí nebo neplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků se postupuje stejně jako v případech ukládání pořádkové pokuty podle správního řádu. Doporučení týkající se procesního postupu jsou uvedena v poznámce k článku 8 a 9 pokynu.

Čl. 11 Protokol

1. O kontrolních zjištěních se pořizuje protokol, který podle § 15 odst. 1 kontrolního řádu obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.
2. Náležitosti protokolu jsou upraveny v § 15 odst. 2 a § 17 kontrolního řádu. V protokolu se uvádí označení kontrolního orgánu a kontrolujících na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas vykonání kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontrolující, kteří se kontroly zúčastnili (vzor č. 12).
3. Povinností kontrolujících je podle § 16 odst. 1 kontrolního řádu seznámit kontrolované osoby s obsahem protokolu a předat jim stejnopis protokolu.
4. Seznámení s protokolem a jeho převzetí potvrzují kontrolované osoby podle § 16 odst. 2 kontrolního řádu podpisem protokolu.
5. Odmítne-li kontrolovaná osoba seznámit se s kontrolním zjištěním nebo toto seznámení potvrdit, vyznačí se podle § 16 odst. 3 kontrolního řádu tyto skutečnosti v protokolu.

K čl. 11

Kontrolní řád upravuje jedinou formu výsledného dokumentu, kterým je protokol. Náležitosti protokolu jsou taxativně stanoveny. Nelze tedy opomenout žádnou z požadovaných náležitostí. Opomenutí některé z náležitostí by vedlo k formální nesprávnosti protokolu, přičemž v některém případě by mohlo mít za následek i věcnou nesprávnost (například neuvedením některého dokladu neprůkaznost v kontrolním zjištění uváděného nedostatku).

1. *Údaje v protokolu taxativně stanovené kontrolním řádem*
 - 1.1. *označení kontrolního orgánu a jména kontrolujících, kteří se kontroly zúčastnili,*
 - 1.2. *označení kontrolované osoby, u které byla kontrola vykonána,*
 - 1.3. *místo a čas výkonu kontroly,*
 - 1.4. *předmět kontroly, který vymezuje cíl kontrolní činnosti,*
 - 1.5. *kontrolní zjištění, které obsahuje skutečnosti zjištěné kontrolou,*
 - 1.6. *označení dokladů a materiálů, o které se kontrolní zjištění opírají,*
 - 1.7. *označení právních předpisů, k jejichž porušení došlo,*
 - 1.8. *podpisy všech kontrolujících, kteří se kontroly zúčastnili,*
 - 1.9. *poučení kontrolovaných osob o jejich právu podat proti protokolu písemné a zdůvodněné námitky a stanovení lhůty pro podání těchto námitek, přičemž tato lhůta nesmí být kratší než 5 dnů (§ 17 kontrolního řádu).*
2. *Údaje o úkonech kontrolního orgánu a kontrolovaných osob, které jsou vyznačovány v protokolu (§ 16 kontrolního řádu)*

- 2.1. splnění povinnosti kontrolujících seznámit kontrolovanou osobu s obsahem protokolu a předat jí stejnopis protokolu,
 - 2.2. podpis kontrolované osoby, potvrzující její seznámení s protokolem a převzetí stejnopisu tohoto protokolu,
 - 2.3. vyznačení skutečnosti o případném odmítnutí kontrolované osoby seznámit se s kontrolním zjištěním nebo seznámení s protokolem potvrdit a datum této události.
3. Zpřesnění taxativně stanovených údajů kontrolního řádu a další údaje, které je třeba s ohledem na ustanovení zákona o finanční kontrole pokynem doplnit o
- 3.1. údaje o jménech kontrolujících podle bodu 1.1. poznámek o jména osob přizvaných v zájmu odborného posouzení prověřovaných skutečností, které jsou předmětem kontroly,
 - 3.2. údaje o skutečnostech zjištěných kontrolou podle bodu 1.5. poznámek o věcné a číselné shrnutí zjištěných nedostatků,
 - 3.3. doklady (kopie) a materiály, na které se kontrolní zjištění v protokolu podle bodu 1.6. poznámek odvolávají (nemusí se jednat pouze o materiály, které mají listinnou formu, ale například i o materiály v audiovizuální, fotografické nebo jiné technické podobě), tvoří v případech, kdy jsou přiloženy kontrolujícími k protokolu, součást seznamu příloh k protokolu, který je spolu s těmito přílohami jeho nedílnou součástí,
 - 3.4. poučení kontrolované osoby o její povinnosti přijmout podle § 18 zákona o finanční kontrole opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole bez zbytečného odkladu, nejpozději však ve lhůtě stanovené kontrolním orgánem (včetně poučení o tom, že tato lhůta začíná běžet okamžikem ukončení kontroly podle § 15 zákona o finanční kontrole),
 - 3.5. poučení kontrolované osoby o její povinnosti podle § 19 písemně informovat kontrolní orgán o přijetí opatření k odstranění nedostatků a o jejich splnění ve lhůtách, které jí tento orgán stanovil,
 - 3.6. označení protokolu v souladu s příslušnými ustanoveními zvláštního právního předpisu, obsahuje-li utajované skutečnosti,
 - 3.7. vyznačení v protokolu data jeho vyhotovení a data o úkonech kontrolního orgánu a kontrolované osoby uvedených v bodě 2 poznámek.

Podpis kontrolované osoby (je-li kontrolovanou osobou fyzická osoba, podpis pouze této osoby, je-li kontrolovanou osobou organizační složka státu nebo jiná právnická osoba, podpis osoby oprávněné jménem organizační složky státu nebo právnické osoby jednat) na protokolu potvrzující seznámení s tímto protokolem a převzetí jeho stejnopisu (viz bod 2.2. poznámek) však neznamená, že kontrolovaná osoba s jeho obsahem souhlasí. V této souvislosti je významné uvedení data seznámení kontrolované osoby s obsahem protokolu (viz § 16 odst. 1 kontrolního řádu), neboť od tohoto dne běží lhůta k podání námitek podle § 17 kontrolního řádu.

Odmítnutí kontrolované osoby seznámit se s obsahem protokolu (viz § 16 odst. 3 kontrolního řádu) má za následek ztrátu jejího oprávnění uplatnit námítky proti protokolu. Je proto vhodné, aby kontrolující na tento následek kontrolovanou osobu upozornili.

Čl. 12 Řízení o námitkách

1. Proti protokolu může kontrolovaná osoba podle § 17 kontrolního řádu podat písemné a zdůvodněné námitky, a to ve lhůtě stanovené kontrolujícími. Tato lhůta však nesmí být kratší než 5 dnů ode dne seznámení s protokolem.
2. Řízení o námitkách kontrolovaných osob se řídí podle § 18 kontrolního řádu, který stanoví tato hlavní pravidla
 - a. o námitkách rozhoduje vedoucí kontrolního orgánu (vzor č. 13),
 - b. o námitkách mohou rozhodnout i kontrolující, pokud námitkám plně vyhoví (vzor č. 14),
 - c. pokud kontrolující o námitkách nerozhodnou sami, musí námitky předat k rozhodnutí vedoucímu kontrolního orgánu, a to do sedmi dnů od jejich obdržení (doručení kontrolnímu orgánu),
 - d. je-li proti kontrolované osobě do tří měsíců od doručení námitek zahájeno správní řízení o uložení sankce nebo opatření v přímé souvislosti se skutečností obsaženou v protokolu, je možno námitky, na základě rozhodnutí kontrolujících nebo vedoucího kontrolního orgánu, vyřídit v rámci tohoto správního řízení; pokud je však ke správnímu řízení příslušný jiný orgán, mohou kontrolující nebo vedoucí kontrolního orgánu rozhodnout o tom, že se námitky předají tomuto orgánu; jestliže se však správní řízení dotýká pouze části námitek, o zbytku námitek rozhodne vedoucí kontrolního orgánu (kontrolující) obvyklým způsobem,
 - e. proti rozhodnutí o vyřízení námitek podle písm. d. není opravný prostředek přípustný,
 - f. proti rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu nebo kontrolujících o námitkách není opravný prostředek přípustný.

K čl. 12

Kontrolovaná osoba se může vyjádřit k údajům uvedeným v protokolu, případně projevit svůj nesouhlas s jeho zněním formou námitek. Námitky musí mít písemnou formu a musí být zdůvodněny. Za námitku nelze tedy považovat pouhé písemné vyjádření nesouhlasu s protokolem bez řádného odůvodnění.

Námitky může kontrolovaná osoba podat ve lhůtě uvedené v protokolu, která nesmí být kratší než 5 dnů ode dne seznámení s protokolem. Námitky lze podat u kontrolujících nebo přímo u kontrolních orgánů. V případě, že jsou námitky doručeny přímo kontrolnímu orgánu, je tento orgán povinen zajistit, aby námitky byly předány příslušným kontrolujícím.

Zákon o státní kontrole výslovně stanoví, že o námitkách mohou rozhodnout i kontrolující, ale pouze tak, že námitkám vyhoví. To znamená ti, kteří kontrolu přímo prováděli. Tento princip je vyjádřením zásady dosažení maximální objektivnosti kontrolních zjištění.

Jak minimální pětidenní lhůta stanovená kontrolním řádem, tak i lhůta, která byla prodloužená kontrolujícími, počíná běžet dnem, který následuje po dni, kdy byla kontrolovaná osoba seznámena s protokolem. V případě, že poslední den lhůty připadne na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem nejbližší následující pracovní den. Lhůta je zachována, jsou-li písemné námitky předány poslední den lhůty k poštovní přepravě. Je-li kontrolovanou osobou fyzická osoba, má oprávnění

podávat námitky pouze tato osoba. V případě, že kontrola je vykonávána u právnické osoby, mají právo podat námitky ty osoby, které mají oprávnění jménem právnické osoby jednat. Námitka podaná jiným subjektem námitkou není a nebude se tedy o ní jako o námitce rozhodovat.

V těch případech, kdy námitky uvedené kontrolovanou osobou jsou průkazné a mají vliv na skutečnosti obsažené v protokolu, zejména na kontrolní zjištění, kontrolující námitkám vyhoví a rozhodnutí o tom oznámí kontrolované osobě.

Pokud kontrolující a vedoucí kontrolního orgánu neshledají námitky opodstatněnými, rozhodnutí o tom sdělí kontrolované osobě. Vzhledem k tomu, že § 26 kontrolního řádu vylučuje použití správního řádu při řízení o námitkách, nemusí být striktně dodrženy náležitosti rozhodnutí, které správní řád předepisuje (výrok, odůvodnění, poučení o odvolání). Pro rozhodnutí přijímané ve zkráceném řízení o námitkách podle kontrolního řádu není stanovena ani písemná forma tohoto rozhodnutí, tak jak ji vyžaduje § 47 odst. 4 správního řádu. Je třeba doporučit v souladu s uplatňovanou praxí rozhodnutí o námitkách vyhotovit písemně a stejně tak dokumentovat doručení tohoto rozhodnutí (oznámení) kontrolované osobě. Tento princip je v souladu mezinárodně uznávaným standardem pro dokumentování každé relevantní události, týkající se kontroly a současně zajišťuje transparentnost postupu kontrolujících a přispívá k zajištění právní jistoty kontrolovaných osob.

Kontrolní orgán může, v souladu s výše uvedeným doporučením, své písemné rozhodnutí o námitkách buď předat přímo kontrolované osobě proti potvrzení o převzetí, nebo zaslat poštou doporučeně do vlastních rukou.

Pokud je nezbytné pro objektivní posouzení celé záležitosti provést další šetření (kontrolu), vedoucí kontrolního orgánu zajistí potřebné došetření věci. Toto došetření se provádí pouze v rozsahu nutném k objasnění skutečností uvedených v námitkách.

Pokud se námitky budou vyřizovat v rámci správního řízení proti kontrolované osobě, příslušné rozhodnutí musí být kontrolované osobě oznámeno, nejlépe písemně.

Rozhodnutí kontrolního orgánu je konečné.

Čl. 13

Opatření k nápravě a informace o uložení opatření k nápravě

1. Kontrolovaná osoba je povinna
 - a. přijmout podle § 18 odst. 1 zákona o finanční kontrole opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole bez zbytečného odkladu nejpozději ve lhůtě stanovené kontrolním orgánem,
 - b. informovat písemně podle § 19 odst. 2 zákona o finanční kontrole kontrolní orgán o přijetí opatření k odstranění nedostatků a o jejich splnění ve lhůtách, které jim tento orgán stanovil.
2. Kontrolní orgán je oprávněn podle § 19 odst. 3 zákona o finanční kontrole prověřit u kontrolované osoby, která je povinna přijmout opatření k nápravě nedostatků, plnění těchto opatření. Přitom postupuje podle § 13 odst. 1 zákona o finanční kontrole.
3. Kontrolní orgán je podle § 18 odst. 2 zákona o finanční kontrole povinen
 - a. uložit kontrolované osobě opatření k nápravě, stanoví-li tak zvláštní právní předpis ⁹⁾

- b. předat svá kontrolní zjištění orgánům veřejné správy, které jsou oprávněny uložit kontrolovaným osobám opatření k nápravě¹⁰⁾; v takovém případě se na orgány vztahuje povinnost mlčenlivosti podle zákona o finanční kontrole nebo podle zvláštního předpisu.
4. Orgány veřejné správy, které jsou oprávněny podle bodu 3 písm. (b) uložit kontrolované osobě opatření k nápravě, zajistí nápravu zjištěných nedostatků u kontrolované osoby. O uložení a o splnění opatření k nápravě zjištěných nedostatků jsou kontrolované osoby povinny písemně informovat kontrolní orgán, a to ve lhůtách do 3 měsíců od jejich uložení a splnění.

⁹⁾ *Například zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.*

¹⁰⁾ *Například zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.*

K čl. 13

Realizační fáze procesu kontroly, která navazuje na zjišťovací fázi, je upravena ve třech variantách, a to podle rozsahu oprávnění kontrolního orgánu, který kontrolu u kontrolované osoby vykonal.

Kontrolní orgán může být vybaven oprávněním k přímému uložení opatření k nápravě kontrolované osobě zvláštním právním předpisem. Jedná se například o případy, kdy orgán veřejné správy zjistí při výkonu kontroly u kontrolované osoby, že údaje na jejichž základě poskytl dotaci nebo návratnou finanční výpomoc, jsou neúplné nebo nepravdivé, v rámci řízení o odnětí dotace nebo návratné finanční výpomoci podle § 15 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů původní rozhodnutí o jejím poskytnutí zruší. Bylo-li rozhodnuto o odnětí dotace nebo návratné finanční výpomoci z tohoto důvodu, kontrolní orgán současně uloží vrácení dotace nebo její části nebo předčasné vrácení návratné finanční výpomoci nebo její části, která již byla příjemci poskytnuta.

V případech, kdy kontrolní orgán není oprávněn přímo zjednat nápravu zjištěných nedostatků, tedy nemůže přímo přikázat odstranění závadného stavu, neboť je k tomu na základě zvláštního právního předpisu příslušný jiný orgán veřejné správy, postoupí kontrolní orgán svá zjištění tomuto orgánu. Ten je povinen nápravu zjištěných nedostatků zajistit. Jedná se například o případy, kdy kontrolní orgán, který zjistí porušení rozpočtové kázně, předá výsledky kontroly příslušnému finančnímu úřadu k uložení odvodu včetně příslušného penále podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Finanční úřad využívá protokol jako důkazní prostředek v daňovém řízení.

Orgán veřejné správy, který je povinen nápravu u kontrolované osoby zajistit, je přitom povinen podle § 19 odst. 1 zákona o finanční kontrole písemně informovat kontrolní orgán o uložení opatření k nápravě a o jejich splnění, a to ve lhůtách do 3 měsíců od jejich uložení a splnění.

Pokud nelze postupovat podle jedné z výše uvedených variant, kontrolní orgán předá protokol kontrolované osobě, která je povinna podle § 18 odst. 1 zákona o finanční kontrole přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole bez zbytečného odkladu nejpozději ve lhůtě, kterou jí tento orgán stanovil. V této souvislosti je kontrolovaná osoba rovněž povinna podle § 19 odst. 2 zákona o finanční kontrole podat kontrolnímu orgánu písemnou informaci jednak o přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků, a jednak o splnění těchto opatření. Pro

splnění uvedených zpravodajských povinností kontrolované osoby platí lhůty, které jí kontrolní orgán stanovil. Kontrolní orgán je přitom podle § 19 odst. 3 zákona o finanční kontrole u kontrolovaných osob, které jsou povinny přijmout opatření k nápravě nedostatků, jejich plnění prověřit.

Čl. 14 Oznamovací povinnost

1. O závažných zjištěních z vykonaných kontrol jsou kontrolní orgány povinny podle § 22 odst. 6 zákona o finanční kontrole informovat Ministerstvo financí, a to nejpozději do 1 měsíce od ukončení kontroly. Za závažné zjištění se považuje
 - a. zjištění, na jehož základě kontrolní orgán oznámil podle zvláštního právního předpisu státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin (vzor č. 7),
 - b. zjištění neoprávněného použití, zadržení, nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.
2. Splněním oznamovací povinnosti podle bodu 1 není dotčena povinnost kontrolního orgánu sdělit příslušnému správci daně zjištění porušení rozpočtové či daňové kázně.¹¹⁾

¹¹⁾ *Srovnej § 34 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších právních předpisů, který stanoví, že "Státní kontrolní orgány mají povinnost sdělovat správcům daně výsledky kontrol, pokud mají vztah k daňovým povinnostem." Podle odkazu v tomto ustanovení na § 2 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění zákona č. 166/1993 Sb. se považují za státní kontrolní orgány*

- a. *ministerstva a jiné ústřední správní úřady v rozsahu stanoveném zvláštními zákony,*
- b. *místní orgány státní správy a orgány územní samosprávy, pokud vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zvláštními zákony,*
- c. *ostatní orgány státní správy, do jejichž působnosti náleží specializovaná kontrola, odborný dozor nebo inspekce podle zvláštních předpisů.*

K čl. 14

Za případy neoprávněného použití, zadržení nebo poškození veřejných prostředků je třeba považovat případy v hodnotě 300 000 Kč, které jsou svou výší bezesporu významné pro bránění plnění stanovených úkolů veřejné správy. Přitom může jít o zjištění jednoho nedostatku, který lze vyčíslit částkou přesahující hranici stanovenou zákonem o finanční kontrole, nebo může jít o více nedostatků, jejichž číselné shrnutí tuto hranici rovněž přesahuje.

Čl. 15 Ukončení kontroly

Kontrola je podle § 15 zákona o finanční kontrole ukončena

- a. marným uplynutím lhůty pro podání námitek podle § 17 kontrolního řádu,
- b. dnem doručení rozhodnutí o námitkách kontrolované osobě.

K čl. 15

Úprava ukončení kontroly stanoví jasnou hranici mezi kontrolním a následným realizačním stadiem kontrolního procesu.

Ukončením kontroly vzniká kontrolované osobě zákonná povinnost k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků nebo příslušnému orgánu veřejné správy k uložení těchto opatření, případně k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů, například podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

Čl. 16

Náklady kontroly

Řešení nákladů kontroly se řídí podle § 20 kontrolního řádu, který stanoví tato pravidla

- a. náklady vzniklé v souvislosti s výkonem kontroly kontrolnímu orgánu, nese tento orgán,
- b. náklady vzniklé v souvislosti s výkonem kontroly kontrolované osobě nese tato osoba s výjimkou nákladů vzniklých v souvislosti s uplatněním oprávnění kontrolujícího podle § 11 písm. h) kontrolního řádu používat telekomunikační zařízení kontrolované osoby v případech, kdy je jeho použití nezbytné pro zabezpečení kontroly. Tyto náklady hradí stát. Za škodu vzniklou kontrolované osobě v souvislosti s výkonem kontroly odpovídá stát,
- c. nárok na náhradu nákladů nebo škody podle odstavce b. je nutno uplatnit u kontrolního orgánu nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy vznikly, jinak nárok zaniká.

Čl. 17

Řízení před kontrolními orgány

Řízení před kontrolními orgány, které vykonávají kontrolu podle zákona o finanční kontrole se neřídí správním řádem, s výjimkou řízení o uložení pořádkové pokuty podle § 19 kontrolního řádu, pokuty za maření veřejnosprávní kontroly vykonávané na místě podle § 17 zákona o finanční kontrole a pokuty za nepřijetí nebo nesplnění přijatých opatření k nápravě nedostatků podle § 20 zákona o finanční kontrole

K čl. 17

Kontrolní činnost je upravena zvláštními zákony, které obsahují i pravidla, kterými se kontrolní orgány řídí. Správní řád se tedy může použít pouze v případě, že to tyto zákony výslovně stanoví. Zákon o státní kontrole sice uvádí, že pro řízení podle tohoto zákona správní řád (s výjimkou § 18) platí, soudní judikatura se však ujednotila na tom, že se uplatní pouze při řízení o uložení pořádkové pokuty (§ 19). Zákon o finanční kontrole pak výslovně uvádí, že se podle správního řádu postupuje v řízení o uložení pokut podle § 17 a 20 tohoto zákona (tedy pouze v těchto případech).